

آخرین حج پیامبر(ص) (حجة الوداع) در سال 10 هجری قمری

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله در سال دهم هجرت از سوی خداوند متعال مأمور شد که در مناسک حج شرکت کند و انحرافات را که در این تکلیف باشکوه عبادی سیاسی اجتماعی اسلام در طول تاریخ پیش آمده بود، به مردم گوشزد کند...

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله در سال دهم هجرت از سوی خداوند متعال مأمور شد که در مناسک حج شرکت کند و انحرافات را که در این تکلیف باشکوه عبادی سیاسی اجتماعی اسلام در طول تاریخ پیش آمده بود، به مردم گوشزد کند. به دنبال این مأموریت الهی، در ماه ذی القعدة سال دهم دستور داد که در شهر مدینه و میان قبایل اعلان کنند که رسول خدا عازم خانه خداست.

به دنبال این فراخوان عمومی هزاران نفر آمادگی خود را برای همراهی با پیامبر و حضور در مراسم حج اعلان کردند. پیامبر ابودجانه را جانشین خود در مکه قرار داد و در حالی که بیش از 60 شتر برای قربانی همراه داشت، به سوی مکه حرکت کرد. هنگامی که به ذوالحلیفه رسید، با پوشیدن دو پارچه ساده از مسجد شجره محرم شد و لبیک‌گویان از باب بنی شیبه وارد مسجدالحرام شد؛ در حالی که خدا را حمد و ثنا می‌گفت و به حضرت ابراهیم علیه السلام درود می‌فرستاد.

آن‌گاه در برابر حجرالاسود ایستاد و آن را استلام کرد و هفت بار دور خانه خدا طواف کرد. سپس پشت مقام ابراهیم دو رکعت نماز خواند و پس از نماز، سعی میان صفا و مروه را انجام داد. بعد رو به زائران کرد و فرمود: «هر کس همراه خود قربانی نیاورده، از احرام خارج شود و تمام محرّمات احرام پس از تقصیر (کوتاه کردن موی و یا گرفتن ناخن) بر او حلال می‌شود؛ ولی هر کس همراه خود قربانی آورده باید در احرام باقی بماند تا لحظه‌ای که قربانی خود را در منی ذبح کند.»

علی علیه السلام نیز از یمن در حالی که تعدادی قربانی همراه داشت به همراه جمعی از نیروهای اسلام خود را به مکه رساند و پیامبر از دیدن او بسیار خوشحال شد. پیامبر اکرم تا روز هشتم ذی الحجه درون خیمه‌ای که در بیرون مکه افراشته شده بود، اقامت کرد و آن‌گاه در روز هشتم ذی الحجه به سوی عرفات حرکت کرد و تا طلوع آفتاب روز نهم در منی ماند.

سپس بر شتر خود سوار شد و سواره به سمت عرفات حرکت کرد و در منطقه‌ای به نام نمره در حالی که بر روی شتر سوار بود سخنان تاریخی خود را ایراد کرد. رسول خدا تا غروب روز نهم در عرفه ماند و قسمتی از شب دهم را در مزدلفه ماند و در فاصله طلوع فجر و آفتاب در مشعر به سر برد و روز عید قربان رهسپار سرزمین منی شد و مراسم رمی جمره و قربانی و تقصیر را به جا آورد و برای ادامه مناسک حج به سوی مکه حرکت کرد.

به این ترتیب پیامبر در این سفر که آخرین حج او بود و به «حجه الوداع» معروف شد، تمام اعمال مراسم حج را به مردم آموخت. به این آخرین حج پیامبر «حج بلاغ» و «حج اسلام» نیز گفته می‌شود.

منابع:

بحارالانوار، ج21، ص 385-319-405

فروغ ابدیت، ج2، صص 726-835